

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Abonemina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 29. septembra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 116.

Dr. Fran Windischer:

Vprašanje Obrtne banke kraljevine SHS in Slovenija.

Maja meseca lanskega leta je začela v Beogradu poslovati »Obrtna banka kraljevine SHS a. d.«. Istočasno je pričela delovati v Zagrebu glavna podružnica tega važnega zavoda. Obrtna banka kraljevine SHS je delniško društvo. Stirideset odstotkov delniške glavnice, ki znaša 75.000.000 dinarjev, je vplačati državi iz državnih sredstev, ostalih 60 odstotkov pokrijejo delničarji v posebej določenih obroklih.

Obrtna banka kraljevine SHS je ustanova, ki je za obrtniški stan prvredne načelne in praktične važnosti. Naša država je vzgledno pokazala, da ima umevanje za potrebo domačega obrtniškega stanu. Znatno del obratne glavnice daje država na razpolago, pa je s takim prispevanjem jasno izrečeno, da je nov denarni zavod namenjen obrtniškem stanu cele naše domovine. Mislim, da je v očigled takega značaja »Obrtna banka kraljevine SHS« edino pravilno, da Slovenija nepopustno zopet in zopet zahteva, da se brez odloga v Sloveniji ustanovi podružnica tega specialnega zavoda. Slovenija ima do tega pravico, ker gre za napravo, za katero daje država 40% delniške glavnice. Ta pravica je nesporno utemeljena v posebnem zakonu, in sicer v čl. 3. zakona o Obrtni banki, ki se glasi: »Sa ustrojenjem banke osniva se istovremeno glavna podružnica u Zagrebu, a prema potrebi i redom ovde navedenim osnovace se podružnice odnosno ispostave bančine u Ljubljani i Sarajevu, te i ispostave u Splitu, Skoplju i Novom Sadu, a po potrebi i u ostalim privrednim središtima, po odobrenju Ministra Trgovine i Industrije. Istovremeno ima se podružnici i svakoj ispostavi utvrditi poslovno podružje.«

Slovenija sme in mora neodjenljivo zahtevati ustanovitev podružnice tudi po izrecnih določilih pravil Obrtne banke, katerih člen 2. se glasi: »Firma je Bančina: »Zanatska Banka Kraljevine S. H. S. A. D.« Sedište Banke je u Beogradu. Ona će istovremeno otvoriti Glavnu Podružnicu u Zagrebu, a prema potrebi i redom ovde navedenim u što kraćem roku osnovaće podružnice u Ljubljani i Sarajevu, a ispostave u Splitu, Skoplju i Novom Sadu. Tako isto Banka će nastojati da i u ostalim privrednim centrima otvori ispostave u koliko se za to potreba ukaže...«

Iz navedenega zakona in iz navedenega člena pravil sledi, da je Sloveniji pravica do podružnice tako v zakonu kakor v pravilih tako trdno zagotovljena, da bi mogla iskati to svojo pravico celo pred državnim svetom, ako bi hotela uprava Obrtne banke misliti na to, da ustanovi v katerem drugem mestu podružnico prej nego v Ljubljani. V tem pogledu bi bilo dostaviti, da je prvi redni zbor delničarjev dne 25. marca 1928, na katerem je bilo zbrano 1756 delničarjev z 257.448 akcijami, soglasno sprejel predlog, da je naložena novoizvoljenemu upravnemu odboru dolžnost, da takoj pristopi k ustanavljanju podružnic po redu, ki je v zakonu predviden.

Dejstvo je, da v Sloveniji doslej ni prišlo do ustanovitve podružnice, pa

je resnica, da bi osrednja uprava želela ustanoviti v doglednem času podružnico v Sarajevu, sklicujoč se na to, da je v Bosni in Hercegovini od odobrenih kreditov izposojena dobra desetina (10.5%). Kot dobri sosede in razumni sodržavljeni privoščimo drugim pokrajinam vse najboljše, ali ker nam je jopica bližja nego suknja, moramo trdovratno vztrajati na stališču, da je za ustanavljanje podružnic Obrtne banke sedaj prva na vrsti Slovenija. Osrednja uprava sama čuti, da ne more lahko preko zakona, preko pravil, preko soglasne resolucije ustanovnega obnega zbora, pa je pretekli teden poslala v Ljubljano svojega marljivega in jako zaslužnega glavnega direktorja, da se porazgovori z zastopniki slovenskih obrtniških krogov o vprašanju podružnice v Ljubljani. Všeč nam je, da je prišel glavni ravnatelj Obrtne banke v naš krog in da je imel priliko razgovarjati se z našimi obrtnimi gospodarji. Na tem zboru so začudeni čuli naši obrtniški gospodarji, da je težava za podružnico v Ljubljani zagadatelj, ker je od vseh doslej odobrenih kreditov prišlo v Slovenijo samo 0.3%. Izvedeli so, da bi moglo vodstvo Obrtne banke v Beogradu misliti na ustanovitev podružnice v Ljubljani stoprav tedaj, kadar bi bilo v Ljubljani izposojeno 2 do 3.000.000 dinarjev, zakaj samo v tem primeru bi mogla banka računati s tem, da je mogoče pokriti upravne stroške nove podružnice. Mlada banka ima znatne stroške, pa ne bi želela, da podružnica v Ljubljani, kakor začetkom svojega poslovanja glavna podružnica v Zagrebu, ne bi delala aktivno. Tako stališče vodstva Obrtne banke je za Slovence in za naše slovenske obrtniške gospodarje nesprejemljivo. Pravica do podružnice v Ljubljani je iz gornjih izjav jasno dovolj dokazana. Kar je bilo Zagrebu milo, je nam drago. Zakaj naj bi prav, kadar gre za Slovenijo, zadržni mošnjiček bolj na trdo nego za druge kraje? Vzeti je pa vrhu tega v poštev sledeče okolnosti: Doslej ni bilo po moji vednosti v navadi, da so bili najprvo odobreni krediti in izposojeni denarji v kaki krajini, pa je stoprav potem prišel v tisto pokrajino zavod. Denarni zavodi so kakor dobre prometne naprave, ustvarjati in delati si morajo promet. Najprvo podružnico v Ljubljano, potem bo v Sloveniji tudi interesentov za kredite. Prav, ker ni podružnice med nami, kupčija ne teče. Za številne obrtniške stroke je sedaj živahna konjunktura, pa ne more biti dvoma, da bo mogoče spričo okornega plačevanja naročnikov razposoditi novi podružnici primerno množino denarja. Celotna previdna Narodna banka je otvorila v krajih podružnice, tako na primer v Bitolju, kjer se danes, moderno rečeno, kreditni volumen ni tako velik, da bi bilo mogoče zaslužiti upravne stroške in spraviti nekaj dobička. Resnica je, da je sedaj malo denarja razposojenega v Sloveniji. Vzroka iščem v prvi vrsti v dejstvu, da je poslovanje z ljudmi, ki potrebujejo kredite, jako težavno in okorno, ako se mora vse vršiti po posrednikih in pismeno, pa brezdvoma tudi jezik dela izvestne težave. Predno pride naš prosilec do denarja, minejo tedni in meseci, pa bi v takih razmerah on lahko utonil v svoji kreditni potrebi, predno bi prišla kreditna sapa iz oddaljenega kreditnega pihala. Kadar bo podružnica v Ljubljani dostopna našim ljudem neposredno in osebno, pa bodo v zavodu dovolj spretni urad-

niki, ki poznajo naše razmere, saj je znana resnica, da je, kar se tiče našega obrtniškega stanu, Slovenija vendar še prva v naši državi tako po številu obrtov kakor po razvitosti posameznih strok.

Sodim, da je vprašanje podružnice Obrtne banke jako važno gospodarsko vprašanje za ves slovenski obrtniški stan, ki je naš po telesu in duhu in za katerega povzdigo in razvojno zmožnost moramo vsi skrbeti, ki nam je mar boljša gospodarska bodočnost. Obrtnik je naš železni zaklad, je naša najboljša zaloga za dobro gospodarsko prihodnost naše ožje domovine in za oploditev onih krajev naše države, v katerih obrtništvo še ni na dovolj visoki stopnji razvoja. Podružnica Obrtne banke kraljevine SHS moramo dobiti v Slovenijo. To je naša potreba in naša pravica. Podružnica naj začne v skromni obliki, ustrezajoč dejanskim potrebam, pa naj se postopoma razvija tako, da bo iz malega raslo veliko. Mislim, da moramo vztrajati pri tej zahtevi in mislim, da nas ne sme motiti tudi ne dejstvo, da je obrestna mera 10-odstotna, zakaj denarni trg je danes tak, da je nagibnost prej navzgor nego navzdol. V tem mojem mnenju me utruje lastno opazovanje, pa tudi dejstvo, da mi je

prav danes v Mariboru v razgovoru o tem predmetu dejal odlični poznavalec naših kreditnih in denarnih razmer, mož, ki je na najvidnejšem mestu, da mu ni znano v mariborski oblasti kreditno vrelo, iz katerega bi črpali obrtniki denar, ki bi veljal manj nego 10%. Z načelnikom obrtnega odseka gospodom I. Ogrinom soglašam, da se nam po pravici toži po obrtniških kreditih Narodne banke in bi jih radi nazaj. Ker pa jih je Narodna banka ustavila, sklicujoč se na delokrog Obrtne banke kraljevine SHS, je tudi ona poklicana, podpirati nas v pravičnem stremljenju za podružnico Obrtne banke v Ljubljani.

Uvažujem stališče in preudarjanje previdnega osrednjega vodstva Obrtne banke kraljevine SHS v Beogradu. Znano mi je, da imajo prav vodje tega zavoda zmisel, razumevanje in srce za potrebe našega obrtnika, pa upam, da bodo zagadatelj zasakali krmilo tako, da bo politika ustanavljanja filijalk zadobila pravo smer, ki pelje sedaj najprvo v Ljubljano. Državopolitični in gospodarsko politični oziri govore za to, da Obrtna banka kraljevine SHS dobi svoje krajeno in stvarno oporišče tudi v Sloveniji.

* * *

K oddaji monopola vžgalic v zakup.

Po zakonu o državnih monopolih ima država izključno pravico, da uvažja, predeluje ali sama izdeluje in prodaja na debelo med drugimi monopolskimi predmeti tudi vžgalice. Poleg tega je tudi upravičena določiti ceno za nadrobno prodajo. Teh pravice se je država posluževala do sedaj v toliko, da je postavila privatne tovarne vžgalic pod strogo kontrolo in pobirala od producirane blaga monopolsko takso. Vrh tega je oddala pravico veleprodaje v zakup ter določila za maloprodajo prodajno ceno (1 Din), od katere znaša samo monopolna taksa 70 par. Zaslužek pri prodaji vžgalic je torej minimalen in so se trgovci že opetovano prizadevali, da se jim primerno poviša. Vsa prizadevanja so ostala do sedaj brezuspešna, ker monopolna uprava ne kaže nikakega umevanja za potrebe trgovine, ki se poteguje za izpremembo zakona v tem smislu, da se monopolizira produkcija in eventuelni uvoz, oprosti pa vsakih omejitev trgovski promet na debelo in na drobno. Za dosledno odklonilno stališče monopolne uprave smo dobili vsaj nekoliko pojasnila po vesteh, ki so krožile te dni po našem časopisu, da se monopolna uprava pogaja s švedskim trustom za oddajo monopola na vžgalice v zakup. Pogajanja do sedaj še niso toliko dozorela, da bi mono-

polska uprava sama pojasnila bistvo pogajanj in dosežene rezultate, prodrle pa so kljub temu v našo javnost vesti, da gre za večje državno posojilo, katero bi dobila država v zvezi z oddajo monopola na vžgalice v zakup, detajli pa še niso določeni. Težave baje povzročajo predvsem določitev cene za vžgalice. Izgleda, da se bodo vžgalice podražile po dosedanji ceni, izključeno pa ni, da se cena celo zniža na 75 Din.

Nas vprašanje zanima v prvi vrsti s stališča trgovskih interesov. Predvsem je nujno potrebno, da se trgovini zagotovi za prodajo primeren zaslužek, ki vztreza dejanskim razmeram in da pri tem monopolna uprava upošteva kardinalno zahtevo našega trgovstva, da se oprosti trgovina z monopolskimi predmeti pri prodaji na debelo in na drobno vsakih omejitev in prepusti prosti konkurenci, da za blago, ki ga dobi trgovina iz tovarna po gotovi ceni, določi ceno v prosti konkurenci. Konsolidacija v trgovskem svetu je že toliko napredovala, da se konkurenca uveljavlja v vedno občutnejši obliki in že po svoji naravi izključuje katerokoli zlorabo. Za nadaljno omejevanje trgovskega prometa ni pravega povoda več. Upamo, da bo končno uvidela to tudi monopolna uprava in upoštevala vsekakor upravičene zahteve trgovine.

* * *

Takse na vozila.

Za tolmačenje novih predpisov o taksi na vozila (člen 11. finančnega zakona 1928/29) je generalna direkcija davkov z razpisom z dne 4. maja 1928, št. 56.170 pojasnila, da se pod besedami »voz«, ki jo navaja čl. 111. finančnega zakona 1928/29, ne razumevajo samo vprežni vozovi, ampak vsa vozila, za katera se plačuje taksa. Če se torej kupi avtomobil ali sploh vozilo od lastnika, ki je letno takso za prodano vozilo že plačal, velja plačana taksa do konca tekočega leta in pobere se samo prijavna taksa v znesku Din 100.—.

IZ POŠTNE HRANILNICE.

S 25. septembrom t. l. se je uvedel neposredni izplačilni promet z Nemčijo, pod istimi pogoji kot z ostalimi državami, s katerimi je ta promet že upeljan. Do sedaj je poštna hranilnica uvedla virmanski in izplačilni promet s sledečimi državami: Češkoslovaško, Avstrijo, Madžarsko, Švico, Italijo in Belgijo, a s posredovanjem teh držav vrši izplačila tudi v druge države. Navodila in natančna pojasnila daje brezplačno poštna hranilnica v Beogradu in njene filijale v Sarajevu, Zagrebu, Ljubljani in Skoplju.

* * *

Dr. Jos. Pretnar:

Reorganizacija obrtnega in trgovskega nadaljevalnega šolstva.

(Konec.)

4. Organizacija šole.

Šole bi se delile:

1. v obče nadaljevalne šole za vajence različnih obrtnih strok in ob enem tudi za trgovske vajence;
2. v strokovne obrtne nadaljevalne šole za vajence ene stroke ali za določeno skupino sorodnih obrtov;
3. v trgovske nadaljevalne šole za trgovske vajence.

Šolski okoliš bi obsegal navadno eno občino. Z ozirom na krajevne razmere pa bi se mogel raztezati tudi na več občin ali samo na dele ene ali več občin. Bil naj bi tak, da bi ne otežkoval v preobčutni meri obiska radi prevelike oddaljenosti šole od vajencevega bivališča. Zagotovljen bi moral biti zadosten obisk, najmanj 20 vajencev, zadostna sredstva za vzdrževanje šole in primero uporabljene učne moči. — Ali so vsi ti pogoji izpolnjeni in kakšen naj bi bil okoliš, bi odločal oblastni svet trgovskih in obrtnih nadaljevalnih šol.

Obisk šole bi bil redoma obvezen za vse vajence šolskega okoliša in stroke, za katero bi obstajala šola. — Kdor bi ne dovršil z uspehom šole, ako taka obstoji v dotičnem okolišu, ne bi mogel biti oproščen in proglašen za pomočnika (čl. 12. zak. o obrt. šolah iz l. 1922!). Redoma bi se v šole sprejemali samo taki vajenci, ki so že izpolnili 14., a še ne 18. leto starosti in ki dokažejo primerno šolsko izobrazbo, tako da morejo slediti pouku. Kakšna naj bi bila predizobrazba, bi določil oblastni svet obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol primerno vrsti šole in obstoječim prilikam. Nikakor pa bi se ne smeli sprejemati v obrtne nadaljevalne šole vajenci, ki niso uspešno dovršili vsaj osnovne šole, v trgovske nadaljevalne šole pa ne taki, ki niso dovršili vsaj dveh razredov katere srednje ali meščanske šole ali šest razredov osnovne šole. Vajenec z več kot predpisano predizobrazbo bi mogel preskočiti razred le, ako napravi z uspehom izpit iz predmetov dotičnega razreda.

Šolsko leto bi trajalo najmanj 7 mesecev in se pričelo s 1. oktobrom vsakega leta. Pouk bi se vršil ob delavskih popoldnevih ali zvečer, najdalje do 20. ure ter ob nedeljah dopoldne.

Paralelka bi se morala redoma ustanoviti, ako bi število učencev v razredu pri pouku risanja in drugih predmetih, ki zahtevajo individualen (posamičen) pouk, znašalo 20, pri drugih predmetih 35, največ 40. Izjeme bi dovolil oblastni svet obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol. Strokovni pouk po skupinah je urediti že tedaj, kadar število učencev ene ali sorodnih strok znaša 10 ali več. Učenci, ki pouka v gotovih predmetih ne bi potrebovali, ker se ne tiče njihove stroke, bi se lahko oprostili od dotičnih predmetov.

V strokovnih obrtnih nadaljevalnih šolah (stavbne, strojne mehanične, oblačilne itd.) naj se pouk po možnosti uredi tako, da sledi v zadnjem (tretjem ali četrtem) letniku kolikor mogoče delavniški pouk (atelje). Ta pouk je prepustiti v teoretičnem pogledu strokovnjakom — inženjerjem, arhitektom in podobno šolanim osebam, v praktičnem pogledu pa posebno izvežbanim samostojnim obrtnikom ali starejšim pomočnikom dotične stroke, ki so poleg praktičnega dela dovršili tudi specialne tečaje v tu ali inozemstvu.

Pri nameščanju učnega osebja na obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šolah imajo prednost osebe, ki so za tak pouk posebe usposobljene, bodisi, ker poučujejo dotične panoge strokovnega pouka na tehniški srednji šoli ali kak drugi obrtni šoli, na trgovski akademiji ali na trgovski šoli — bodisi, da so dovršile specialne (učiteljske) tečaje za pouk na obrtnih odnosno na trgovskih nadaljevalnih šolah. Za nekatere predmete se mo-

rejo namestiti tudi strokovnjaki iz kroga mojstrov, trgovcev ali pomočnikov, ako so dokazali posebno sposobnost.

Šele v drugi vrsti, če tako kvalificiranih učnih moči ni, se morejo namestiti začasno tudi delno oziroma neizprašani učitelji, ki so se izkazali s strokovno usposobljenostjo in uspešnim poučevanjem.

Pripominjam, da učiteljstvo elementarnih šol, ki se je izobrazilo v specialnih tečajih za pouk na obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šolah, nikakor ne sme biti zapostavljeno, temveč mu je čuvati vsaj pariteto z učiteljstvom ali profesorji na nižjih in srednjih strokovnih šolah. Praksa nam le predobro kaže, da bi bilo to krivično, pa tudi v škodo temu šolstvu, ker gre v glavnem le za dokaj omejeno strokovno stvarino. Če jo učitelj enkrat upozna in obvlada, se s profesorjem ali poklicnim strokovnim učiteljem merita edino le še v sposobnosti za način poučevanja in — kar je velike važnosti — v sposobnosti za vzdrževanje discipline.

Naučna uprava in vodstvo šole pripada upravitelju. Ob enakosti kvalifikacije gre pri namestitvi upravitelja prednost upravitelju šole, kjer je nameščena obrtna, odnosno trgovska nadaljevalna šola. — Upravitelj je odgovoren za stanje zavoda šolskemu odboru in pristojni šolski oblasti. Njegov delokrog bi ostal v bistvu isti, kakor doslej.

Upravitelj šole in učiteljstvo tvori učiteljski zbor, ki se sestaja na konferenci, na katerih razpravlja o stvarih svoje šole ter sklepa o predlogih, ki bi jih bilo staviti v interesu šole in šolstva sploh.

Upravitelj in učno osebje sprejema honorar, ki ga določi šolski odbor v okviru, katerega od časa do časa določi oblastni svet obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol.

Nadzorstvo obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol vrši inšpektor strokovnih nadaljevalnih šol. Obvezna bi bila inšpekcija vsake šole po možnosti vsaki dve leti enkrat. Stroške za tako enotno inšpekcijo bi morala nositi dotična šola, višino pristojbin pa bi določil oblastni svet obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol.

Vprašanja učnih načrtov ali pravilnikov in šolskih redov se tu ne dotikam. Omenjam le, da bi bila potrebna znatna remedura. To pa bi izvedel Oblastni svet obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol, vpoštevajoč vzglede v naprednejših državah in umestne predloge naših šolnikov, trgovstva in obrtništva in seveda razmere, v katerih se za enkrat še nahajamo.

Nadejam se, da ne bo ostalo le pri dobrem namenu, ki sem ga imel pri priobčitvi teh misli povsem subjektivnega značaja, ampak da bodo predlogi — četudi v mnogem potrebni korekture — vendarle koristili stremljenju in delu po izboljšanju našega obrtnega in trgovskega nadaljevalnega šolstva.

ALZAŠKO HMELJSKO POROČILO.

Strasbourg, 24. septembra 1928. Cene so zadnjih 10 dni nazadovale za 10 do 15%. Za srednje alžaško blago se plača med 700 do 800, za boljše 900 in le za izbrano lepe partije do 1000 frankov za 50 kg. Radi lanskoletnih slabih izkušenj kmetje radi prodajajo, kar je tudi deloma vzrok padanju cen. — Prvotne cene so se plačevale večinoma za francoske pivovarne in sedaj, ko so te z alžaškim blagom krite, se morajo cene prilagoditi nemškemu trgu, ki pa je zaščiten z visoko carino.

Za štajersko blago se je plačevalo med 800 do 950 frankov za 50 kg. Baški hmelj se ponuja po 720 frankov, kar istotako pritiska na cene štajerskega in alžaškega blaga. Slabše baško blago ne kvari samo cen, nego tudi renomé slovenskega hmelja, ker se prodaja navadno le pod imenom »houblon yougoslave«. Priporočati bi bila akcija slovenskih hmeljarjev, da se opozori inozemske pivovarne na razliko med slovenskim in baškim hmeljem. — J. Lavrič.

Praktičen pomen svetovne premogovne konference.

O tem velevažnem gospodarskem vprašanju je podal dr. Pilgrim, ravnatelj rensko-westfalskega premogovnega sindikata, sledečo izjavo:

Pred kratkim je prišlo v listih poročilo, da se bo vršila v bližnji bodočnosti v Ženevi svetovna premogovna konferenca. Stojimo na stališču, da moremo le z največjim veseljem pozdraviti poskus, da se s takimi dogovori dosežejo olajšave na gospodarskem polju naše panoge. Za premogovno industrijo vsega sveta bi bilo v največjo korist, če bi se mogla konkurenca na svetovnem trgu usmeriti v redne tire. Za vse interesente premogovne panoge je važno, če bi se mogel doseči skorajšen sporazum v tej industriji v vseh deželah.

Jasno je pa, da je uspeh takšnih konferenc precej nesiguren. Zdi se mi, da še ni prišel čas, da se s tovrstnimi dogovori dosežejo učinkoviti uspehi. Dokler na nasprotni strani niso podani predpogoji za realna pogajanja, imajo ta pogajanja za udeležence tudi malo zanimanja. V našem slučaju smatramo Anglijo za onega partnerja, ki se pogaja na nasprotni strani.

Predpogoji zahtevajo, da se Anglija na polju premogovne industrije združi na podoben način, kot je Nemčija to naredila. Kot zgled navajam rensko-westfalski sindikat, ki upravlja ca 80 odstotkov nemške premogovne produkcije. Pač se pa tudi na Angleškem že dalj časa kažejo stremljenja po ustanovitvi centralne prodajne organizacije. Posamezni okraji so take organizacije že ustanovili. A te organizacije ne nastopajo enotno, tako da so pogajanja precej težavna.

Potreba za sporazum v doglednem času je podana, in prav tako jasno je, da mora po odstranitvi sedanjih ovir do tega sporazuma tudi zares priti. Mislim, da je gospodarska mentaliteta nadejnjega časa usmerjena na to, da se sporazum kolikor mogoče hitro doseže. Obstojajo že zblizanja med interesiranimi krogi posameznih držav; tako na primer se vršijo pogajanja med Anglijo in Poljsko, tičoč se dobave za skandinavski trg. Angležem je veliko na tem, da se doseže sporazum s Poljsko, ker more poljska premogovna industrija prodajati po izredno nizkih cenah, in to vsled nizkih delavskih plač, vsled nizke valute in vsled prednostnih tarif.

Mednarodni sporazum je tudi zato težaven, ker ima veliko vlogo problem premogovnih vrst ali kvalitete. Mnogo je industrij, ki potrebujejo specialnega premoga. Vzporedno s splošno pojemajočo konjunkturo je padla tudi poraba premoga. Vzrok za neugodni položaj v premogovni industriji je deloma tudi omejena racionalizacija obratov. Zato igra veliko vlogo vprašanje mezd. V zadnjem času je bilo treba mezde pogosto zvišati, ne da bi bile narasle tudi cene premoga. Zato mislim, da prehaja premogarstvo polagoma v zelo resen položaj. Tudi prav moderne naprave so morale že prenehati z delom. Racionalizacija se ne more še naprej izvesti, in se more zboljšanje tržnega položaja omogočiti le potom sporazuma s konkurenti.

Premog, drva, koks, kovaški premog in oglje »ILIRIJA«

Vilharjeva cesta (za Glavnim kol.),
Kralja Petra trg 8, Miklošičeva c. 4
Telefon šte. 2820.

Ljubljanska borza.

Tečaj 28. septembra 1928.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DRVIEN:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-8425
Berlin 1 M.	13-5575	13-5875
Bruselj 1 belga	—	7-9126
Budimpešta 1 pengő	9-8950	9-9250
Cunih 100 fr.	1094-10	1097-10
Dunaj 1 šiling	8-0020	8-0320
London 1 funt	—	276-21
Newyork 1 dolar	56-84	57-04
Pariz 100 fr.	221-60	223-60
Praga 100 kron	168-37	169-17
Trst 100 lir	—	297-66

NOV TROŠARINSKI ZAKON.

O osnutku novega trošarinskega zakona se vrše te dni konference na eni strani med posameznimi gospodarskimi ministrstvi, na drugi strani pa z zastopniki kmetijskih in industrijskih žgarnjarn. Po končanih konferencah se tekst zakonskega osnutka končnoveljavno določi.

* * *

ODMEVI NAŠEGA LISTA V BEOGRAJ-SKEM GOSPODARSKEM TISKU.

Beograjski gospodarski tisk vedno z zanimanjem ugotavlja stališče, ki ga zavzemajo k važnejšim gospodarskim dogodkom slovenski gospodarski krogi, odnosno naš list. Opazili smo to že ponovno in tudi ugotovili, da naše mnenje v mnogih vprašanjih ni ostalo brez vpliva na srbijansko javnost, predvsem na mnenje gospodarskih krogov. Tudi v predzadnjem beograjskem »Trgovinskem Glasniku« z dne 26. t. m. najdemo pod naslovom »Slovenski privredniki o g. l. Bajloniju« v celoti objavljen prevod članka, kojega je priobčil pred dnevi naš list izpod peresa generalnega tajnika Zbornice TOI g. dr. Fran Windischerja. Pozornost od strani enega izmed najresnejših srbijanskih listov nam je nov dokaz, da se začne naš glas in mnenje uveljavljati počasi tudi v Beogradu.

* * *

GOSPODARSKO ŠTETJE 1930.

Med statističnim oddelkom našega poljedelskega ministrstva in med statistično direkcijo ministrstva za socialno politiko se je dosegel sporazum, da se bo vršilo splošno gospodarsko štetje v aprilu 1930. Štetje bodo izvedli organi ministrstva za socialno politiko, poljedelsko ministrstvo bo dodelilo samo inštruktorje. Stroške nosi ministrstvo za socialno politiko. Ni še določeno, ali se bo vršilo štetje živine skupno z ljudskim štetjem 1. januarja 1930 ali pa skupno z gospodarskim štetjem.

* * *

POMISLEKA VREDNO.

Ugleden nemški list piše: Povsod bemo o samih govorih, predavanjih in konferencah. Morda preveliko število konferenc res ni v skladu s splošno zahtevo po varčevanju, morda je veliko število govorov in konferenc odveč; vseeno pa moramo priznati, da izvira ta obilica govorniškega dela iz sedanje časovne potrebe po skupnem javnem razgovoru o velikih nerešenih problemih sedanosti. Nepristranski opazovalec bo mogel pri tem z zadovoljstvom ugotoviti, da se odlikujejo ravno konference zadnjega časa po stvarnosti ter da se je v njih v vedno večji izmeri javljalo stremljenje po razširjenju obzorja preko one, ki ga vidimo z lastnega dimnika, do obsežnega pregleda in skupnega opazovanja. Naravna samozavest in poklicni ponos sta pač še danes vzrok, da posamezni poklicni stanovi in posamezne gospodarske skupine pač še zmeraj radi identificirajo lastno dobrobit z dobrobitjo splošnosti. Morda je to vendarle majhen napredek do boljšega položaja, da se samovoljnosti zadnjih let počasi umikajo čutu skupnosti. Da bi le šlo v tem smislu naprej!

Iz naših organizacij.

Srezki gremij trgovcev v Celju opozarja vse člane v področju občine Celje in okolica na objavo Trgovske nadaljevalne šole v Celju glede vpisovanja trgovskih vajencev, ki se dobesedno glasi: Vpisovanje za šolsko leto 1928/29 bo v nedeljo, dne 30. t. m. od 10. do 12. ure in v ponedeljek, dne 1. oktobra od 18. do 20. ure v pisarni ravnateljstva državne dvorazredne trgovske šole v Celju (Zrinjskega ulica 1). K vpisu je prinesiti zadnje šolsko spričevalo. Vpisnina znaša 25 Din. Ponavljalni izpiti se vrše v torek, dne 2. oktobra ob 16. uri pismeni in v sredo, dne 3. oktobra ob 15. uri ustmeni. Reden pouk se prične za I. razred v četrtek, dne 4. oktobra, za II. in III. razred pa v petek, dne 5. oktobra, vsakokrat ob 16. uri. Pozivamo vse trgovce, ki zaposlujejo vajence, da nemudoma pošljejo vajence k vpisu. — Načelstvo.

Trgovina.

ZUNANJA TRGOVINA NEMČIJE.

V mesecu avgustu je znašal uvozni previšek v Nemčijo samo še 58 milijonov mark proti 268 milijonom v juliju. To dejstvo je posledica povečanega izvoza in zmanjšane uvoza. Uvoz se je zmanjšal za 99:1 milj. mark in odpade skoraj v celoti na surovine, polfabrikate, živila in pijače. Izvoz se je dvignil za 111:7 milj. mark na 1025:8 milijonov. Značilni znak tega zaključka je navedenje uvoza živil ob istočasnem dvigu izvoza fabrikatov. Pasivnost 58 milijonov je najnižja v zadnjih letih. Čeprav se iz zaključkov enega samega meseca še ne sme veliko sklepati, moramo vendar reči, da so avgustove številke kljub sezonskim znakom za nadaljni razvoj vseeno zelo pomembne.

Navedenje uvoza rafiniranega sladkorja v Anglijo. Po zadnji uradni statistiki o uvozu sladkorja v Anglijo v kampanji 1927/28 od 1. septembra 1927 do 31. avgusta 1928 je importirala Anglija vsega skupaj 1.887.000 ton sladkorja; pri tem je bilo surovega sladkorja 1.564.000 ton, rafiniranega pa samo 323.000 ton. Lani so importirali 1 milijon 652.000 ton sladkorja, v tem 1 milijon 94.000 surovega in 558.000 rafiniranega. Uvoz surovega sladkorja je narasel torej v eni sami kampanji za skoraj pol milijona ton. Anglija je omejila zlasti uvoz rafiniranega sladkorja iz Češkoslovaške in Holandske ter je pomnožila uvoz trstnega sladkorja. Vidimo, da bo mogla Anglija izhajati v bodoče z importom surovega sladkorja, ki ga bo v domačih rafinerijah predelala.

Industrija.

Samopomoč lancashirskih predilnic. Da se tem predilnicam, središču angleškega predilstva, ne godi dobro, smo že parkrat pisali, in tudi, kako si hočejo same pomagati. Sedaj predlaga tozadeveni odbor ustanovitev nove družbe, koje naloga naj bi bila ta, da strne zasebna

podjetja ter da pripravi finančno reorganizacijo vse industrije. Ta družba ni mišljena kot konkurenčno podjetje že obstoječe Lancashire Textile Corporation. Dalje poročajo, da se je združilo 60 do 70 tvrdk vseh sekcij v sindikat, ki naj s skupnim cenejšim nakupom surovega bombaža izvede znižanje cen ter naj s tem razširi eksport bombaževih izdelkov na Kitajsko in Indijo. Tam je največja nevarnost cenena domača delovna moč.

RAZNO.

G. Andreja Šarabona, veletrgovca iz Ljubljane, je upravni odbor Jadransko-Podunavske banke v Beogradu kooptiral za svojega člana. To dejstvo pozdravljamo z zadovoljstvom, ker dobe naši trgovski krogi z g. Šarabonom uglednega zastopnika v bančnem upravnem odboru. Svoječas je bil član upravnega odbora Jadransko-Podunavske banke blagopokojni g. Ivan Knez. V nadzorstvenem svetu Jadransko-Podunavske banke se nahajata, kakor znano, od Slovencev gg. dr. G. Gregorin kot predsednik nadzorstva in dr. Janko Kersnik, ravnatelj Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice, kot član.

Džuta. Indijski poljedelski urad priobča pravkar cenitev pridelka džute za leto 1928. Cenitev, ki so jo pričakovali z veliko napetostjo, se glasi na 3.200.000 acrov pridelovalnega sveta in na pridelek 9.916.000 bal surove džute, bala à 400 angleških funtov (funt je malo manj kot pol kilograma). Lanska cenitev se je glasila na 3.371.000 acrov in na 10.229.700 bal, a je bila bistveno prekošana od resničnega pridelka v višini 11.116.000 bal. V začetku sezone 1928/29, torej 1. julija t. l., je bilo na razpolago še ca 200.000 bal surove džute iz stare zaloge; zato bo znašala najbržna za tekočo sezijo razpoložljiva množina surove džute 10.116.000 bal, ki bo zadostovala

za kritje svetovne potrebe; ta potreba je znašala v zadnjih letih povprečno 10 milijonov bal na leto.

Petrolejski monopol v Argentini.
»Trgovski list« je bil prvi in edini, ki je opozarjal, kako bi se lahko s poddržavljenjem petrolejske industrije držale cene v primerni višini. Zlasti je stavil v tem oziru za zgled Argentino, ki je pripravljala sličen zakon. In danes beremo: Zakon, ki s takojšnjo veljavnostjo nacionalizira vse petrolejske zakupe v Argentini, je bil sprejet v argentinskem parlamentu z 79 glasovi proti 17. To pomeni seveda državno monopoliranje petrolejske prodaje. Prav zelo bi bilo želeli, da bi sledile argentinskemu zgledu tudi druge države.

Lombardni krediti newyorške rezervne banke so znašali na koncu preteklega tedna 4470 milijonov dolarjev, lani ob istem roku pa 3283 milijonov.

Schmoll-ova pasta
že 50 let najboljša krema za čevlje

PO SVETU.

Od oceana do oceana v avtobusu. Med Atlantikom in Pacifikom so otvorili v Ameriki avtobusno zvezo. Prvi avtobus je prispel iz Los Angeles v New York 23. t. m. V petih dneh in 14 urah je absolviral 5493 km dolgo pot, 41 km na uro, kar je tem bolj priznanja vredno, ker ceste na zahodu še niso vseskozi asfaltirane. Po noči se sedeži lahko spremenijo v postelje, kakor v Pullmanovih vagonih. Vozna cena je veliko nižja kot na železnici. Družba, ki oskrbuje promet, bo vozila vsak dan trikrat v vsaki smeri. Torej bodo zmeraj cele karavane na potu.

Delnice banke Commerciale Italiana bodo vpeljali na newyorški borzi in so dali v ta namen italijanski delničarji newyorškemu bančnemu konsorciju večji delniški paket na razpolaganje.

Cene za surovo železo za oktober je pustila nemška zveza surovega železa nespremenjene.

Prodajne cene za vinski cvet v Nemčiji za bodoče leto so ostale nespremenjene.

Tunel za 50 milijonov mark bodo napravili pod Labo pri Hamburgu. Dela bodo trajala štiri do pet let.

Nosilna moč novega »Zeppelin« znaša ca 98 ton; plinove vsebine je 86.000 m³. Pravega porabnega bremena more vzeti »Zeppelin« s seboj za 17 ton (to so tovari, popotniki in pošta).

Novo rusko posojilo v znesku 300 milijonov rubljev je sklenil razpisati centralni izvršilni odbor sovjetske Rusije; posojilo bo notranje, 11-odstotno in vračljivo v desetih letih od 1. septembra naprej.

Nemški avtomobilni trust še ne bo tako hitro perfekten; pogajanja so se razbila, bodoči izgledi niso ugodni.

Insolvenca v Nemčiji je bilo v avgustu 868, v juliju 997. Med insolventami je bilo 558 in 673 konkurzov, ostalo so bila poravnalna postopanja.

Hmeljska komisijska družba J. LAVRIČ & Cie., STRASBOURG 4, V. M. aux vins, je **vsem hmeljarjem in trgovcem** na razpolago z vsemi informacijami glede izvoza na francoski in belgijski trg ter za komisijsko prodajo. Tranzitna skladišča. Brzjavljaj: Lavrič, Strasbourg. Telefon: 15-19 in 49-27.

Ivan Hribar:

126

Moji spomini.

Drugi dan — v torek popoldne — raznesla se je vest, da je nastal run na »Kranjsko hranilnico« in da prihajajo ljudje s kmetov kar trumoma, da vzdignejo pri njej vloge. Sprejel sem to novico s kaj neprijetnimi čutili. Videl sem namreč, da so ljudje, ki so uprizorili demonstracije, imeli na svojem programu tudi oslabiti »Kranjsko hranilnico« in povzročiti, da se del njenih vlog prenese na »Mestno hranilnico ljubljansko«. Leta hranilnica je bila namreč tistikrat že tako daleč, da bi bila najkasneje v treh letih od svojega letnega prebitka mogla začeti plačevati mestni občini vsako leto po 50—100.000 kron. Vedel sem pa, da ta možnost izgine, kakor hitro se vloge »Mestne hranilnice ljubljanske« čezmerno pomnože. Po pravilih morajo hranilnični rezervni fondi znašati vsaj 5% vseh hranilnih vlog. Šele ko se je dosegla ta višina rezervnega fonda, mogla se je polovica vsakoletnega prebitka porabiti v občekoristne namene mesta ljubljanskega. Da-si sem pa obžaloval, da se je ta akcija začela, bil sem brezmočen proti njej; zlasti zato, ker sta oba slovenska dnevnika začela vehementno ščuvati proti »Kranjski hranilnici«.

V torek popoldne bil je pogreb v nedeljo ponoči ustreljenih: Adamiča in Lundra. K pogrebu prihiteli so Slovenci iz vseh krajev. Zlasti se je malone vsa ljubljanska okolica udeležila pogreba. Časnikarski poročevalci dunajskih listov, ki so nalašč v ta namen prišli v Ljubljano, cenili so udeležbo na 20.000 oseb. Ulice, po katerih je šel žalni sprevod, so bile natlačene polne občinstva; po vsej Ljubljani pa so bile ob času pogreba v znak žalovanja zaprte prodajalnice. Mestna občina je dobivala vse polno žalnih izrazov od vseh strani. Med temi so bili tudi taki, ki so se ostro izražali o postopanju vojaštva. Te izraze sožalja čital sem v javnih sejah občinskega sveta.

Dan po pogrebu vrnilo se je v Ljubljano navadno življenje. Popolnoma pa se razburjenje vsled zadnjih dogodkov ni še zamoglo poleči. Pretresalo je

mestno prebivalstvo še nekaj časa ter je zlasti do izraza prihajalo v obeh dnevnikih, katerima je občinstvo samo, kakor so mi pripovedovali, prinašalo poročila in vesti, ki so se nanašali na postopanje vojaštva in pa na druge z dogodki o priliki demonstracij zvezane okoliščini. Poleg tega sta oba dnevnika ostro pisala proti »Kranjski hranilnici«, na katero je run trajal dalje. — Deželna vlada začela je čez nekaj časa konfiskovati vsako notico, ki se je tikala »Kranjske hranilnice«. Meni pa je meščanski odbor pošiljal dotične številke na Dunaj, proseč me, da konfiskovane članke in vesti imunizujem. Storil sem to, ne da bi bil odobral agitacijo proti »Kranjski hranilnici«, ampak zato, da pokažem, kako ostra je pri nos konfiskacijska praksa, v tem ko je nemškimi listom v Gradcu dovoljeno najostudnejše pisati proti vsemu, kar je slovenskega in pozivati na najbrezobzirnejši bojkot.

V tem, ko so se v Ljubljani odigravali ravnokar popisani dogodki, zborovala je v Budimpešti delegacija. Videč, kako je narodno navdušenje tudi v vrstah Slovenske ljudske stranke z elementarno silo prodrlo, kako so njeni pristaši v meščanskem odboru skrajno odločno postopali in kako je »Slovenec« brenkal ob najglasnejše strune proti nemškutariji in nemštvu na Kranjskem, in kako je pogumno grajal postopanje vojaštva, odločil sem se poslati prepise svojih poročil do ministerstva dr. Šušteršiču, ki je v delegacijah v Budimpešti zastopal deželo Kranjsko. Prosil sem ga, naj v delegacijah, kadar se bodo razpravljale brambne predloge, spravi ljubljanske dogodke v razgovor. Vedel sem sicer, da dr. Šušteršič ne pozna narodnega navdušenja; vendar sem mislil, da ga splošno ogorčenje, ki je radi postopanja vojaštva in ljubljanskih kazinotov nastalo tudi med njegovimi somišljeniki, pripravi tako daleč, da o tem izpregovori pred najmerodajnejšim forum. Tudi denuncianstvo, katerega so se bili lotili kazinotje proti Slovincem obeh političnih strank, sem mislil, da ne ostane brez vtisa nanj. Zmotil sem se. Predobro sem sodil o njem. Poslani material porabil je namreč na nelojalen način proti meni in narodnonapredni stranki. (Ljubljanski septemberski dogodki dali so Nemcem povod, da začno proti meni na vse mogoče načine intrigovati. Posebno energijo v tem

oziru razvijala je hišna posestnica Lina Kreuter-Galletova. Ta žena, rojena iz Galletove rodbine v Ljubljani, odgojena v nemškem, Slovenstvu skrajno sovražnem duhu, vozila se je nalašč na Dunaj tožit me nemškemu ministru-rojaku Peschki. Le ta se je res — poučen po Lini Kreuter-Galletovi, ki je pretiravala ravno tako, kakor vsa nemška javnost — izjavil, da po njegovem prepričanju Nemci v Ljubljani niso več življenja varni in da vsa odgovornost za dogodke dne 18.—21. septembra zadeva mene.

Zaradi te nečuvane izjave ministrove vložil sem v državnem zboru dva nujna predloga. Prvega zaradi netočnih poročil uradnega lista »Laibacher Zeitung«, drugega pa zaradi ljubljanskih dogodkov samih. Dr. Šušteršič pa je, očito po dogovoru z domobranskim ministrom Georgijem, kateremu je gotovo bilo neprijetno, da bi se o postopanju vojaštva v Ljubljani govorilo v poslanski zbornici, zintrigoval pri vladi in pri predsedstvu državnega zbora, da je zbornica bila za daljšo dobo odgodena ravno, ko sta imela priti na vrsto moja dva nujna predloga.

Imel sem sicer še besedo pri nujnem predlogu, ki je pred mojima dvema prišel v razpravo in sem tudi govoril. Vsa zbornica prihitela je tistikrat okoli mene. Zlasti nemški poslanci z ministrom Peschko vred so se bili zganili okoli mene. Pričakovali so, da izpregovorim o ljubljanskih dogodkih. Ker sem se bil pa namenil govoriti o njih pri svojih dveh nujnih predlogih, nisem se jih dotaknil, temveč sem le v splošnem opozarjal na pogubonosnost nemške politike v Avstriji.

Z ministrom notranjih stvari baronom Haerdthom govoril sem večkrat ter sem se mu zlasti pritoževal zaradi postopanja deželne vlade proti mestni občini. On me je vedno opozarjal, da je »Kranjska hranilnica« čisto varen zavod in da je vsaka nasprotna trditev napadna. Ker kaj tacega brez tega nikdar trdil nisem, moral sem mu dati prav. Vidno je pa bilo, da mi je to njegovo opozarjanje imelo povedati, da po poročilih, ki jih iz Ljubljane prejema, krivdo zaradi runa na »Kranjsko hranilnico« pripisuje meni. Seveda sem proti temu protestoval, nisem pa opustil opozoriti ga, kako je ta zavod po krivdi svoje ultranemške uprave prišel v narodnih slovenskih krogih ob vse simpatije.

(Dalje prihodnjik)

Sedanjno angleško pošiljatev zlata v Ameriko smatrajo kot začetek daljše importne dobe zlata.

Mehikanski proračun kaže za tekoče fiskalno leto prvič zopet ravnovesje.

V Newyorku so posodili v preteklem tednu 117.6 milijonov dolarjev, v prejšnjem tednu 55 milijonov.

Kubanska vlada je razposlala vabila na mednarodno sladkorno konferenco v Havani v januarju 1929; pečala se bo z vprašanjem omejitve sladkorne produkcije in položaja svetovnega sladkornega trga.

Mednarodna premogovna konferenca bo po poročilih iz Ženeve sklicana v začetku bodočega leta. Mednarodna zveza rudarjev je izrazila nujno željo, da se konference udeleži.

Nemška banka izkazuje nadaljni dvig zlate zaloge na 2310 milijonov mark. Deviz ima za 191 milijonov mark.

Španija hoče s 1. januarjem 1929 vpe-
ljati novo zvišano carinsko tarifo.

Ameriška Bemberg Corp. (umetna svila) bo pričela z zgradbo tretje pro-
dukcijske tovarne.

Švedski vžigalični trust bo izdal no-
ve obligacije v znesku 45 milijonov
švedskih kron. Emisijo bo prevzela de-
loma družba Kreuger in Troll, deloma
pa mednarodni bančni konsorcij.

Zaposlenost nemške industrije kaže
nadaljne znake nazadovanja; izvzeti sta
industriji čevljev in klobukov.

Ceno mleka so na Angleškem od 1.
oktobra dalje stabilizirali za leto leto.

Angleška banka je priobčila bilanco
za pol leta, poteklega 31. avgusta t. l.
Čisti donesek znaša 700.182 funtov, s
čimer se je skupni prejšnji saldo
dvignil na 3.720.448 funtov. 1. oktobra
bodo izplačali iz tega polletno dividen-
do 6%.

Mednarodni kongres oficijelnih orga-
nizacij za tujski promet se vrši v Bu-
dimpešti, ker gre za skupno delovanje
organizacij raznih držav.

Delnice Dresdenske banke so v zne-
sku treh milijonov mark vpeljali na
borzi v Amsterdamu.

BANKE SE VRAČAJO K SVOJIM POSLOM.

Budimpeške banke se vračajo zmeraj
balj v okvir predvojnega bančnega po-
slovanja in po vrsti likvidirajo blagovne
oddelke, ki so jih osnovali v vojnih in
prvih povojnih letih. Ob zaključku voj-
ske je bilo v Budimpešti 27 bank z bla-
govnimi oddelki, ki so delali kupčije na
lasten račun. Sedaj ima pa samo še pet
bank lastne blagovne oddelke, ki jih
bodo pa tudi likvidirale.

TRŽNA POROČILA.

Delitev trgov za Tomažev žlindre?
Strokovni list »Usine« javlja iz Pariza
o dogovoru evropskih producentov To-
mažev žlindre glede razdelitve eks-
portnih trgov po geografski legi kraja,
kamor je pošiljatev namenjena. V Nem-
čiji so z veljavnostjo od 1. oktobra na-
dalje zvišali ceno Tomažev žlindre od
26 in pol na 28 pfenigov za 1 kilogram.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinj-
ski sejem dne 21. septembra 1928 je bi-
lo pripeljanih 503 svinje in ena koza.
Cene so bile sledeče: Mladi prašiči od 5
do 6 tednov stari komad 80—125 Din,
od 7 do 9 tednov stari 225—250, od 3
do 4 mesece stari 360—450, od 5 do 7
mesecev stari 480—500, od 8 do 10 me-
secev stari 550—650, 1 leto stari 1000 do
1200 Din; 1 kg žive teže 10—12.50, 1 kg
mrtev teže 16—18. Prodanih je bilo 224
svinj.

„ČEHOSTAKLO“

Podružnica v Ljubljani. Centrala v Beogradu.

Tovarniška zaloga stekla.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo tovarne
Ak. spol. Prvni česka sklarna, Kyjov, Č. S. R.

Pisarna in skladišče:

LJUBLJANA, Komenskega ulica št. 20

Brzjavke: Čehostaklo Ljubljana Telefon 31-40

Dobavljamo:

Vse vrste medicinskih steklenic	Steklenice za vkuhanje spec.
Lenčke iz stekla in porcelana	Patent »Duplex«
Parfemske steklenice	Steklenice za deco »Patent« in
Steklenice za prah z zamaškom	»Soxhlet«
Steklenice za olje v vseh oblikah	Steklenice za med in marmelado
Steklenice za likerje vseh vrst	Steklenice za lak in apreture
Steklenice za konjak in rum	Steklene strešnike vseh oblik
Sifonske steklenice	Steklene plošče za tlakovanje
Steklenice za pokalice in limonado	Sivert skodelice za foto
(Sinalco)	Akvaria in akumulatersko steklo
	Demižoni in baloni. — Cevi i. t. d.

R. RANZINGER, LJUBLJANA

Telefon 2060 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2060

Špedicijsko podjetje, skladišče, carin-
sko posredništvo, prevažanje pohištva

- KNJIGOVEZNICA - K. T. D.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE

ŠTRACE

JOURNALE

ŠOLSKE

ZVEZKE-MAPE

ODJEMALNE

KNJIZICE

RISALNE

BLOKE

L. T. D.

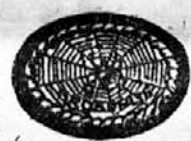
L. Mikuš, Ljubljana
Mestni trg 15
DEŽNIKI! DEŽNIKI!

Josip Rosenberg

Maribor

Umetni mlin, trgovina žita,
:- moke in surovih kož. :-

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**

KUVERTA

Tvornica kuvert in
konfekcija papirja

LJUBLJANA

Vožarski pot št. 1

- DRUŽBA Z O. Z. - Karlovska cesta št. 2

MALINOVEC

in druge brezalkoholne pijače, na-
ravne, brez esenc, brez saharina in
kemikalij, iz svežega sadja in grozda
RUDOLF NIEFERGAL
MARIBOR, Koroška cesta št. 1

REMEC & Co.

LJUBLJANA

TOVARNA UPOGNJENEGA POHIŠTVA, LESNA
INDUSTRIJA. Pisarna: Kerinikova ulica št. 7.

POHIŠTVO
iz upognjenega
- - lesa. - -

OPREMA
za restavracije,
kavarne,
gledališča.

POHIŠTVO
za pisarne.

OKLENJENI LES
(Sperrholz)
ZA MIZARSTVO.
Prežani furnirji
- - za stole. - -

SPECIJALNI
LESNI
IZDELKI
EN GROS!

Otroški kotali,
torbni in telo-
vadni obroči,
stiskalnice za
sadne sokove,
Igračni vlaki za
- otroke etc. -

Ročaji
za orodje.

ODLIKOVANJA:

Zlata kolajna na mednarodni razstavi. BRUXELLES 1925.
Zlata kolajna in častni pokal na mednarodni razstavi. PARIS 1925.

MERMOLJA IN DRUG ŠT. ILJ PRI MARIBORU

Proizvaja in razpošilja konzervirane kumare (krastovce) v kisu in
slani vodi, v petliterskih steklenicah in sodih od 25 l do 150 l.

**RADIO
AVTO**

akumulator-
ske baterije
prima domač
izdelek

VATRA

MARIBOR

Ing. J. & F. Domicelj

H. SUTTNER

- LJUBLJANA -

Ure, zlatnine in
srebrnine

Lastna
protokolirana
tovarna v Švici

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA ULICA 23 - TEL. 2552

TISKARNA

TRG.-IND.
D. D.

SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIH
TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRT-
NIKE, INDUSTRIJE IN URADE.
LASTNA KNJIGOVEZNICA.

MERKUR

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

Trgovci, industriji!

TRGOVSKI
LIST

se priporoča za
oglašanje inseratov!